

## OSMANLI DÖNEMİNDE KURULAN SİYASİ PARTİLER<sup>1</sup>

		Kuruluş Tarihi	Açıklama
1	Fedailer Cemiyeti	1859, İstanbul	Genel Başkan: Süleymaniyeli Şeyh Ahmet Genel Sekreter: Didon Arif Bey, Üyeler: Hüseyin Daim Paşa, Binbaşı Rasim Bey, Cafer Dem Paşa, Tophane Müftüsü Bekir Efendi, Kütahyalı Şeyh İsmail, Hoca Nasuh Efendi, Tophane Mızıkça Başçavuşu Erzurumlu Mehmed, Hezergradlı Şeyh Feyzullah Efendi, Kütahyalı Şeyh İsmail
2	Yeni Osmanlılar Cemiyeti	1865, İstanbul	Genel Başkan: Mustafa Fazıl Paşa Kurucular: Namık Kemal, Kayazade Reşat, Menapirzade Nuri, Sagır Ahmet Beyzade Mehmet, Mir'at Mecmuası sahibi Refik, Suphi Paşazade Ayetullah Diğer Üyeler: Ziya Paşa, Ali Suavi, Agah Efendi, Ebüzziya Tevfik...
3	Ali Suavi (Üsküdar) Komitesi	1878, İstanbul	Kurucular: Ali Suavi, Süleyman Asaf Sopasalan, Hafız Nuri, Hasköylü Hacı Ahmet, Mehmet İzzet Paşazade Süleyman, Bağdatlı Süleyman, Üsküdarlı Nuri, Filibeli Ahmet Paşa, Arnavut Salih, Hacı Ahmet, Molla Mustafa
4	Kleanti Skalyeri-Aziz Bey Komitesi	1878, İstanbul	Genel Başkan: Kleanti Skalyeri Üyeler: Nakşibend kalfa, Aziz Bey, Ali Şefkari Bey, Tabib Agah Bey

<sup>1</sup> Kaynak: www.tbmm.gov.tr

5	<b>Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti</b>	1889, İstanbul - 1918 İstanbul. Son kongrede fesih kararı alınmıştır.	Genel Başkan: Ali Rüştü Kurucu Üyeler: İbrahim Temo, Abdullah Cevdet, İshak Sükuti, Mehmed Reşid, Hüseyinzade Ali - <b>Paris Şubesi (1889)</b> Genel Başkan: Ahmet Dıza Bey, Yöneticiler: Mehmet Ali Paşa, Recep Fuat, Nihat, Dr.Nazım, Bahaddin Şakir, Sami Paşazade Sezai, Alber Fua - <b>Cenevre Şubesi (1897)</b> Kurucular: Dr.İshak Sükuti, Abdullah Cevdet, Ethem Ruhi (Balkan), Tıbbiyeli Mustafa Ragıp, Esat, Mithat Şükrü (Bleda), Ahmet, Mizancı Murat, Tunalı Hilmi, Seraceddin, Dr. Hasan, Lütfi, Dr. Akil Muhtar (Özden), Nuri Ahmet, Reşit Beyler - <b>Kahire Şubesi (1897)</b> Kurucuları: İshak Sükuti, Tunalı Hilmi, Hoca Kadri, Salih Cemal, Ali Ziya, Ferit (Tek) - <b>Selanik Şubesi (1908)</b> Genel Başkan: Talat Bey (Paşa) Yöneticiler: Hüseyin Kadri, Mithat Şükrü (Bleda), Hayri, Ahmet Rıza, Enver (Paşa), Habib, İpekli Hafız İbrahim Beyler
6	<b>İttihad-ı Osmani Cemiyeti</b>	1889*	* [Kurthan Fişek, «Parti Kurarım da, Kapatırım da Anam!» Tempo, sayı 4-685, (25-31 Ocak 2001), s. 12].
7	<b>Teşebbüs-i Şahsi ve Adem-i Merkeziyet Cemiyeti</b>	1892* 1902, Paris	* [Kurthan Fişek, «Parti Kurarım da, Kapatırım da Anam!» Tempo, sayı 4-685, (25-31 Ocak 2001), s. 12]. Genel Başkan: Prens Sabahattin Kurucu ve Üyeler: Ahmet Fazlı (Genel Sekreter), İsmail Kemal, Dr. Nihat Reşat (Belger), Dr. Rifat, Miralay Zeki, Dr. Sabri, Hüseyin Tosun, Milaslı Asker Murat, Şair Hüseyin Siret.
8	<b>Osmanlı İttihad ve İnkılap Cemiyeti</b>	1894* 1904, Cenevre	* [Kurthan Fişek, «Parti Kurarım da, Kapatırım da Anam!» Tempo, sayı 4-685, (25-31 Ocak 2001), s. 12]. Kurucuları: Ethem Ruhi Balkan, Dr. Abdullah Cevdet, Varnalı Kamil, Tarsusizade Münir, Mehmet Cemil
9	<b>Cemiyet-i İnkılabiye</b>	1904	Kurucuları: Hamid, Satvet Lütfi (Tozan), Namık Zeki, Ferit Necdet Mübin, Dr. Mahmud, Köprülü Hamdi, Mustafa Asım, Nafi Atuf (Kansu), Vehbi Semuh

10	<b>Osmanlı Hürriyet Cemiyeti</b>	1906, Selanik	Kurucuları: İsmail Canbulat, Mithat Şükrü, Bursalı Tahir, Yüzbaşı Naki, Talat Bey, Rahmi, Ömer Naci, Kazım Nami, İsmail Hakkı, Süleyman Fehmi
11	<b>Vatan ve Hürriyet Cemiyeti</b>	1906, Şam	Kurucuları: Dr. Mustafa Cantekin, Binbaşı Lütfi, Mustafa Kemal, Lütfi Müfit Özdeş
12	<b>Selamet-i Umumiye Kulübü</b>	1907, İstanbul	Kurucuları: İbrahim Naci, Giritli Ali, Fuat Şükrü, Abdullah Abud, Dr. Rıza Abud, Yenişehirli Salih, Pertev Tevfik, Mustafa (Demokrat), Rıza Bey
13	<b>Fedakaran-ı Millet Cemiyeti</b>	1908, İstanbul	Genel Başkan: Avnullah El Kazimi Üyeler: Ali Vefa, Dr.Ali Saip, Abdülkadir Kadri, Hacı Cemal, Behçet, Ertuğrul Şakir
14	<b>Nesl-i Cedit Kulübü</b>	1908 İstanbul	Kurucuları: Nafi Atuf (Kansu), Arnavut Mustafa, Mehmet Şerafettin, Mühendis Mazhar Neriman, Mehmet Ali Şevki, Adil Beyler
15	<b>Türk Derneği</b>	1908, İstanbul	Kurucu ve Yöneticileri: Ahmet Midhat Efendi, Emrullah, Veled, Nesip Asım, Korkmazoğlu Celal, Akçuraoğlu Yusuf, Akyığıtoğlu Musa, Fuat Raif, Rıza Tevfik, Ferit
16	<b>Osmanlı Ahrar Fırkası</b>	1908, İstanbul	Kurucuları: Nureddin Ferruh, Ahmet Fazlı, Kıbrıslı Tevfik, Nazım, Şevket, Celalettin Arif, Mahir Sait
17	<b>Osmanlı Demokrat Fırkası (Fırka-i İbad)</b>	1908, İstanbul	Kurucuları: İbrahim Naci, Giritli Ali, Fuat Şükrü, Dr.Rıza Abud, Pertev Tevfik, Yenişehirli Salih, Mustafa, Rıza, Dr.Abdullah Cevdet, Dr.İbrahim Temo
18	<b>İttihad-ı Muhammedi Fırkası (Fırka-i Muhammediye)</b>	1909, İstanbul	Kurucu ve Yöneticileri: Süheyl Paşa, Mehmet Sadık, Mehmet Emin Hayreti, Ahmet Esat, Mehmet Emin, Hafız Mehmet Sabri, Şevket Efendi, Bediüzzaman Saidi Kürdi, Hacı Hayri, Raşit, Ferik Rıza Paşa, Faruki Ömer, Şevki Efendi, Seyyid Müslim Penah, Refik, Muhammed Efgani, Ahmet Nazir, Ferik Hacı İzzet Paşa, Seyyid Abdullah El Haşimi El Mekki, İhsan, Hayri Abdullah Ziyaeddin, Şeyh Ali, Hacı Kazım, Hacı Mehmed, Tevfik Derviş Vahdeti ...
19	<b>Heyet-i Müttefika-i Osmaniye</b>	1909, İstanbul	Kuruluşu teklif edilmişse de 31 Mart olayı üstüne kurulamamış ve gelişmemiştir. Bu kuruluş, partiler ve dernekler arası bir koalisyon olacaktı.
20	<b>İslahat-ı Esasiye-i Osmaniye Fırkası</b>	1909, Paris	Genel Başkan: Şerif Paşa Üyeler: Mevlanzade Rifat, Ali Kemal, Pertev, İzmirli Kemal Avni, Nihad Reşat (Belger)
21	<b>Ahali Fırkası</b>	1910, İstanbul	Genel Başkan: Gümülcine Mebusu İsmail Bey Üyeler: Vasfi, Ferhad, Şevket, Ömer Lütfi, Zeynelabidin, Mustafa Sabri, Fevzi, Şükrü Bey

22	Osmanlı Sosyalist Fırkası	1910, İstanbul	Genel Başkan: İştirakçi Hilmi Üyeler: Namık Hasan, Pertev, Tevfik, İbnül Tahir, İsmail Faik, Baha Tevfik, Hamid Suphi - <b>Paris Şubesi (1910)</b> Kurucusu: Dr.Refik Nevzat Üyeler: Avni Kemal, Hoca Kadri, Fuat Nevzat, Memil Zeki
23	Türk Yurdu Cemiyeti	1911, İstanbul	Kurucu ve Yöneticileri: Mehmet Emin (Yurdakul), Ahmet Hikmet (Müftüoğlu), Ağaoğlu Ahmet, Hüseyinzade Ali, Dr.Akil Muhtar (Özden), Akçuraoğlu Yusuf
24	Cenevre Türk Yurdu	1911, Cenevre	Kurucuları: Hazineदारoğlu Ali Sedat, Şefik, Germenli oğlu Asım, Cemaleddin oğlu Arif, Ferid Recep, Hüsnü oğlu Ziya, Molla Aşki oğlu İsmail Hakkı, Haseki oğlu Süreyya, Osman Şefik
25	Hürriyet ve İtilaf Fırkası	1911, İstanbul	Kurucuları: İsmail Hakkı Paşa, Dr.Dagavaryan, Mustafa Sabri, Abdülhamid Zöhravi, Müşir Fuat Paşa, Damat Ferit Paşa, Ferik Süleyman Paşa, Volçentrinli Hasan, Miralay Sadık, Dr. Rıza Nur, Tahir Hayrettin
26	Türk Ocağı	1911, İstanbul	Genel Başkan: Ahmet Ferit (Tek) Yöneticiler: Akçoraoğlu Yusuf, Mehmet Ali Tevfik, Dr.Fuat Sabit, Mehmet Emin (Yurdakul) Ağaoğlu Ahmet ...
27	Halaskar Zabitan Grubu	1912, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Kurmay Binbaşı Gelibolulu Kemal (Şenkıl), Kurmay Kolağası Kastamonulu Hilmi, Sürvari Kaymakamı Recep, Bahriye Binbaşısı İbrahim Aşki, Yüzbaşı Kudret
28	Milli Meşrutiyet Fırkası	1912, İstanbul	Genel Başkan: İfnam Başyazarı, eski Kütahya Milletvekili Ferit (Tek) Üyeler: Akçoraoğlu Yusuf, Müderris Zühtü, Mehmet Ali Cemil Bey
29	İstihlak-ı Milli Cemiyeti	1912, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Mahmud Esad, Rıfki, Zühdü, Cemal, Ethem Beyler
30	Lozan ve Neuchatel Türk Yurdu	1912, Neuchatel, Lozan	Kurucuları: Feşci oğlu Galip, Hacı Nasuh oğlu Cevdet, Remzi oğlu Ferit, Tekerşin oğlu Yusuf Kemal (Tengirşenk), Nureddin oğlu İlyas Ragıp, Morali oğlu Ahmed, Cemal oğlu Mustafa Şerif Hacı Meto oğlu Fazlı, Hamid oğlu Hüsnü, Ahmet Nazmi, Altioğlu İsmail Hakkı
31	Paris Türk Yurdu	1913, Paris	Kurucular: Molla Aşki oğlu İsmail, İstanbullu Seyit Haşim, Tevfik oğlu Niyazi, Ahmet Mithat, Kulaksızoğlu Hamid Nuri, Manastırlı H.Hüsnü, Muammer, Köprülü M.Nermi, Kaşif, Haydar oğlu Ahmet Esat Beyler

32	<b>Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti</b>	1916, İstanbul	Kurucu ve Yöneticileri: Sıhhiye Müdürü Umumisi Esat Paşa, Temyiz Mahkemesi Başkanı Hacı Evliya Efendi, Eğitim Bakanlığı Telif ve Tercüme dairesi üyesi Sami Bey, İstanbul Darülfünundan Müderris İsmail Hakkı (Baltacıoğlu), Mithat Şükrü, Eski Halep Valisi Galip, Yargıç Muhlis, Doçent Dr. Hüseyinzade Ali, Harunreşid Bey
33	<b>Halka Doğru Cemiyeti</b>	1917, İzmir	Kurucu ve Yöneticiler: Halep Eski Valisi Tevfik, İzmir Milletvekili Rahmi, Celal (Bayar)
34	<b>Radikal Avam Fırkası</b>	1918, İstanbul	Genel Başkan: Mevlanzade Rifat Üyeler: Emin Ali, Yazar Mazlum, Müdafaa Gazetesi Sahibi Ragıp, Tüccar Mehmet Faik
35	<b>Osmanlı Hürriyetperver Avam Fırkası</b>	1918, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Ali Fethi (Okyar), Hüseyin Kadri
36	<b>İstihlas-ı Vatan Cemiyeti</b>	1918, Manisa	Kurucu ve Yöneticiler: Karaosmanzade Kani, sabık Suriye mektupçusu Nuri, Dava Vekili Abidin, Eczacı Rıza Beyler.
37	<b>Kars Milli Şura Hareketi Hükümeti</b>	1918, Kars	Genel Başkan: İbrahim Cihangiroğlu Üyeler: Kağızmanlı Ali Rıza, Fahreddin, Hasan Han, Ağababaoğlu Abbas Ali, Hattat oğlu Mehmet, Mühendis Mahmut, Hasanbeyoğlu Mehmet, Erzurumlu Karadursun, Çıldırılı Dr.Esat (Oktay)
38	<b>Karakol Cemiyeti</b>	1918, İstanbul	Genel Başkan: Miralay Kara Vasıf Bey Kurucu ve Yöneticiler: Miralay Galatalı Şevket, Kaymakam Edip, Binbaşı Ali Rıza, Emekli Yüzbaşı Baha Sait, Avukat Refik İsmail, Dr.Abdülhak Adnan (Adivar), Kurmay Yarbay Çolak Selahattin Bey
39	<b>Selamet-i Amme Heyeti</b>	1918, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Rifat Sabit, Eski İçişleri Bakanlarından Mustafa Arif ve Mehmet Ali, Yazar Fazıl Ahmet (Aykaç), Asaf Muammer Bey.
40	<b>Teceddüt Fırkası</b>	1918, İstanbul	Kurucuları: Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti son kongre üyeleri Yöneticiler: Başkan, Senato üyesi Hüsnü Paşa, Senatör Seyid Bey, Mavrokoroğlu Efendi, Yunus Nadi (Abalıoğlu), Şemsettin (Günaltay, İhsan, Orfanidis, Hamdi, Faik (Kaltakkıran) Sabri, Reşit Paşa, Galip Bahtiyar, Dr.Tevfik Rüşdü (Aras) Babanzade Hikmet, Parsamyan, Mustafa Fevzi, İsmail Canbulat ve Sason Efendi
41	<b>Osmanlı Sulh ve Selamet Cemiyeti</b>	1918, İstanbul	Kurucular: Ankara'da Satvet Lütfi (Tozan), Toygarzade Naşit, Avukat Mustafa Kemal, Kırşehirli Müfit Hoca, Balalı Şehzüvarzade Hacı Osman Bey Yöneticiler: Topçu Feriki Ferid Paşa Başkan, Yahya Adnan Paşa, Arif Paşa, Ali Kemal, Cemal, Av.Fuad Şükrü, Sait Molla, Miralay Süleyman, Faik Şemseddin, Dr.Selahattin, Salih, Mehmet Arif Bey

42	Milli Kongre	1918, İstanbul	Genel Başkan: Göz Dr.Esat Paşa Kurucuları: Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti erkanı ile o dönemin çeşitli partilerinin yöneticileri, Genel Sekreter Abdurrahman Şeref Bey
43	Ahali İktisat Fırkası	1918, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Ermenaklı Tüccar Mehmet Nuri, Gazeteci Öğretmen Lütfi Arif Kanber, Eskişehirli Tüccar Hüseyin Hüsnü, Ahmet Hamdi (Başar-Limancı Hamdi
44	Trakya Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi	1918, Edirne	Genel Başkan: Şehbender Şükrü Bey Kurucu ve Yöneticiler: Yolageldili Tüccar Kasım Efendi, Lüleburgazlı Şevket (Ödül), Dimetokalı fabrikatör Cemal, Ahırköylü Ahmet, Edirneli Şevket Bey
45	İzmir Müdafaa-i Hukuk-U Osmaniye Cemiyeti	1918, İzmir	Kurucu ve Yöneticiler: Moralizade Muvaffak, Halit ve Nail, Menemenlizade Muvaffak, Haşim Enveri, Nazmi, Hüseyin Lütfi, Abdurrahman Sami, Naci, Tokadizade Şekip, Salepçizade Mithat, Cami, İsmail Sıtkı, Ragıp Nureddin, Şerif Paşazade Remzi, Hasan Vasfi Bey
46	Selamet-i Osmaniye Fırkası	1918, İstanbul	Kurucuları: Sabık Amasya Mebusu İsmail Hakkı Paşa, Ulemadan Fazıl Efendi, Emekli Ferik Ferit Paşa, tüccar Kudret Haki, Eski İstanbul Polis Müdürlerinden Mehmet Ali (Fesçioğlu), Soysalloğlu İsmail Suphi, Hasan Hicabi, Emekli Miralay Behzad, Ulemadan Zeki Bey
47	Kilikyalılar Cemiyeti	1918, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Menemenlizade Rifat, Menemenlizade Nabi, Ali Münif, Ali Hayati, Hafız Mehmet Emin, Abdülkadir, Evliyazade Hacı Evliya, Mısrızade Seyfeddin, Ramazanoğlu Saffet Bey
48	Sosyal Demokrat Fırkası	1918, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Dr.Hasan Rıza, Cemil Arif (Alpay), Tahsin, Habib Bey
49	Sulh ve Selamet-ı Osmaniye Fırkası	1918, İstanbul	Kurucular: Ulemadan Fazıl Efendi, eski İstanbul Polis Müdürü Mehmet Ali, Hüseyin Hakkı Bey, Ferit Paşa, eski Amasya mebusu İsmail Hakkı Paşa, Yahya Adnan Paşa, Ferit Paşa, Arif Paşa, Yazar Asaf Muammer, Soysalloğlu İsmail Suphi, Cami, Mehmet Ali Kasım, Kudret Haki, Nevres, Mehmet Refik ve Fazıl Bey
50	Vahdet-i Milliye Heyeti	1919, İstanbul	Genel Başkan: Ahmet Rıza Bey Kurucu ve Yöneticiler: Çürüksulu Mahmut Paşa, Hamit, Nabi Reşit Sadi, Abdurrahman Şeref Bey
51	Kürdistan Teali Cemiyeti	1919, İstanbul	Genel Başkan: Seyyit Abdülkadir Kurucu ve Yöneticiler: Dr.Şükrü Mehmed, Bitlisli Yüzbaşı Emin, Muhittin Nami Bey

52	<b>Milli Ahrar Fırkası</b>	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Asaf Muammer, Soysalılıoğlu İsmail Suphi, Agah Mazlum, Bekir Sami, Cami, Tevfik Hamdi, Refik İsmail, Süleyman Nüzhet, Şakir Sarıca, Abdülhak Şinasi (Hisar), Mahir Sait, Mehmet Refik Beyler
53	<b>İngiliz Muhipleri Cemiyeti</b>	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Eski Dahiliye Nazırı Memduh Paşa, Şehremini Cemil Paşa, Ahmet Zülüfkül Paşa, Ali Rüştü Efendi, Abdullah Bey, Hamdi Paşa, Şevket Bey, Sait Molla, Miralay Enver Bey, Sadrettin Safiyettin, Nebil Ziya, Abdullah Zühdü, Ressam Ahmet Paşa, Halit, Nazif Sururi, Cafer, Emin, Ahmet Rifat, Nüzhet Paşa, Vahi Bey
54	<b>Şarki Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti</b>	1919, Erzurum	Kurucuları: Erzurum Kongresi üyeleri adına Mustafa Kemal Paşa, Sabık Ahriye Nazırı Rauf Bey, Samık Trabzon Mebusu Servet ve İzzet Beyler, Sabık Erzurum Mebusu Raif, Sabık Bitlis Mebusu Sadullah, Erzincan'dan Nakşi Şeyhi Şeyh Feyzi, Sabık Beyrut Valisi Bekir Sami, Mutki Aşireti Reisi Hacı Mustafa Bey
55	<b>Vilayet-i Şarkıye Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti</b>	1919, İstanbul	Kurucusu: Süleyman Nazif, Dursunbeyzade Cevat (Dursunoğlu)
56	<b>Hareket- i Milliye Redd-i İlhak Teşkilatı</b>	1919, Ege Mıntıkası	Kurucular: İzmir Müdafai Hukuku Osmaniye Cemiyeti'nin İstanbul'a gitmeyen bazı yöneticileri ve yerel yöneticileriyle aydınlar
57	<b>Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası</b>	1919, İstanbul (1924'de fesh)	Kurucular: Ahmed Akif, Ethem Nejat, Dr.Şefik Hüsnü
58	<b>Osmanlı İla-i Vatan Cemiyeti</b>	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Yahya Adnan Paşa, Rasih Efendi, İbrahim Rüştü Efendi, Mehmet Sait, Tahir Bey, Ahmet Muhtar Bey, Vamık Fasın, İsmail, Yusuf Ziya Bey
59	<b>Milli Türk Fırkası</b>	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Ahmet Ferit (Tek), Mehmet Emin (Yurdakul), Ahmet Hikmet (Müftüoğlu), İktisat Müderrisi Zühdü, Yusuf Akçoraoğlu, Dr.Abdülhak Adnan (Adivar), İsmail Hakkı, Mehmet Emin Bey
60	<b>İlhak-ı Red Hey'eti Milliyesi (Müdafaa-i Vatan Hey'eti)</b>	1919, İzmir	Kurucu ve Yöneticiler: Moralızade Halit, Ragıp Nureddin, Moralızade Nail, Kaymakam Faik, Binbaşı Zekai, Eski milletvekilleri Hulusi, Cami, Mustafa Necati, izmir Mevki Komutanı Mehmet Arif
61	<b>Trabzon ve Havalisi Adem-İ Merkeziyet Cemiyeti</b>	1919, İstanbul	Genel Başkan: Şatırzade Hasan Hicabi Üyeler: Derviş Kaptanzade Necati, Muhsin Paşazade Edhem, Süleyman Sudi, Esat, Mehmet Kamil, Şükrü, Besim Bey
62	<b>Aydın Hey'et-i Milliyesi</b>	1919, Aydın	Kurucuları: Hoca Esat Efendi, Sultani Muallimlerinden Sabri Bey

63	Denizli Hey'et-i Milliyesi	1919, Menderes	Kurucu ve Yöneticiler: Denizli Mutasarrıfı Faik (Öztrak), Belevli Yusuf, Müftü Ahmet Hulusi, Müftüzade Kazım, Hamamcı Şeyh Mustafa, Tat Osmanoğlu Emin, Tavaslızade Mustafa, Küçükağazade Ali, Dr.Kazım, Dalamanlızade Şükrü Bey
64	Vilson Prensipleri Cemiyeti	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Halide Edip (Adivar), Celalettin Muhtar, Ali Kemal, Hüseyin Avni, Refik Halid (Karay), Ragıp Nureddin, Celal Nuri (İleri), Necmeddin Sadık (Sadak), Cevat, Ahmet Emin (Yalman), Yunus Nadi
65	Hürriyet ve İtilaf Fırkası	1919, İstanbul (yeniden faaliyete geçiş)	Yeni Yöneticiler: Başkan Müşir Nuri Paşa Üyeler: Müşir Zeki Paşa, Ayan azası Abdülkadir, eski Konya Mebusu Zeynelabidin, eski Tokat Mebusu Mustafa Sabri, eski Karesi Mebusu Vasfi Efendi, Süleyman Paşa, Celalettin Paşa, Ali Kemal, Refik Halid (Karay), Nureddin, eski Tahran Sefiri Hasip, sabık Maarif Nazırı Rıza Tevfik (Bölükbaşı), Tüccardan Hacı Osman ve Mehmet Ali Beyler
66	Nigehban Cemiyet-i Askeriyesi	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Tayyar Paşa, Yarbay Fettan, Binbaşı İsmail Hakkı, Yüzbaşı Celal Bey
67	Osmanlı Mesai Fırkası	1919, İstanbul	Kurucuları: İstanbul'daki fabrikalar işçi ve müstahdem delegeler Yöneticiler: Makine Mühendisi H.Memduh, Muharrir Avni Ali, Hasan Muslihiddin, Yusuf, Vahidettin, Seyyit, Hüseyin, Lütfi, İsmail, İhsan Bey
68	Osmanlı Çiftçiler Cemiyeti Fırkası	1919, İstanbul	Yöneticiler: Hamdullah Emin Paşa, Esat Paşa (Işık), Mehmet Emin Paşa, İsa Ruhi Paşa, Mustafa Münif Paşa, Dr.Mustafa Hulusi, Ali Haydar, Yusuf Mazhar, Mehmet Mahfi, Hüseyin Hüsnü, Nazım, Ali Rıza Bey
69	Mağdurun-i Siyasiye Teavün Cemiyeti	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Hüsnü Efendizade Rüştü Bey, Asaf Paşazade Cemal Bey, Mehmet Latif Efendi, Sami, Şeyh Fuat, Osman Cemal Bey
70	Teali-i İslam Cemiyeti	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: İskilipli Mehmet Atif, Konyalı Abdullah Atif, Bergamalı Mehmet Zeki, Erzincalı Hasan, İstanbullu Şerafeddin, Manisalı Hayreddin, Kayserili Şemseddin, Seydişehirli Hasan Fehmi Efendi ve Tahirülmevlevi Bey
71	Türkiye Sosyalist Fırkası	1919, İstanbul (yeniden faaliyete geçti)	Yöneticiler: Hüseyin Hilmi, Mustafa Fazıl



72	<b>Trabzon Muhafaza-i Hukuk-U Milliye Cemiyeti</b>	1919, Trabzon	Kurucular: Nemlizade Sabri, Eyübzade İzzet, Murat Hanzade Ziya, Abanozzade Hüseyin, Eyübzade Ömer Fevzi, Hacı Ali Hafızzade, Mehmet Salih, Molla Bekirzade Mehmet Avni, Müftüzade Hacı Mehmet
73	<b>Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti</b>	1919, Sivas - Ankara	Kurucuları: Sivas Kongresi üyeleri, Heyeti Temsiliye Üyeleri: Mustafa Kemal Paşa, Hüseyin Rauf Bey, Bekir Sami Bey, Hoca Raif ve Şeyh Fevzi Efendiler, Refet Bey (Bele), Hacı Musa Bey, Mümtaz, Mazhar Müfit (Kansu), Hakkı Behiç (Bayiç), Hüsrev Sami Bey, Mustafa Efendi
74	<b>İstanbul Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti</b>	1919, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Ali Haydar, Yakup Kadri (Karaosmanoğlu), Abdülbaki, Salohorzade Ziya, Nesip, Ziyaeddin, Halim Baki Bey
75	<b>Yeşil Ordu</b>	1920, Ankara	Kurucu ve Yöneticiler: Nazım (Resmor), Şeyh Servet (Akdağ), Dr.Adnan (Adıvar), Eyüp Sabri (Akgöl), Yunus Nadi (Abaloğlu), Hüsrev Sami (Kızıldoğan), Süreyya (Yiğit), Sırrı (Bellioğlu), Mustafa (Cantekin), Hamdi Namık (Gör), Muhittin Baha (Pars), Mahmut Celal (Bayar), Hakkı Behiç (Bayiç), Çerkez Ethem, Reşit ve Tefvik Bey
76	<b>Amele Fırkası</b>	1920, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Amiralzade Cemal Hüsnü, Avukat Radi, sabık memur Mehmet Behçet ve Haydar, kömür müteahhidi Mehmet Kamil, Hüsnü Paşazade Seyit Bilal, kömür katibi Ali Haydar Bey ve Vanlı Mehmet Baba, Mehmet Ali Ağa
77	<b>Gizli Komünist Fırkası</b>	1920, Ankara	Kurucu ve Yöneticiler: Arif Oruç, Emekli Binbaşı Hacıoğlu Salih, Şerif Manatof
78	<b>Halk İştirakiyun Fırkası</b>	1920, Ankara	Kurucu ve Yöneticiler: Nazım (Resmor), Mehmet Şükrü (Koç), Şeyh Servet, Salih Hacıoğlu

79	<b>Mim Mim Grupları (Müdafaa-i Milliye Teşkilatı)</b>	1920, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Miralay Esat Bey, İhsan Paşa, Karakol Cemiyeti kurucuları, Yüzbaşı Emin Ali, Topçu Kaymakamı Kemal (Koçer-General), Polis Md.lüğü 4.Şb.Md.Sadi, Kabakçalı Ali Rıza Bey, Şevket Turgut Paşa, Kur.Alb.Cevat, tütün tüccarı Selanikli Hüsamettin, Yüzbaşı Enver, Topkapulu Mehmet Bey, İhsan Bey, Mülazım Zeki, Bahriye Binbaşısı Hakkı, Yüzbaşı Vahid, Serezli Galip (Vardar, Kayyum Ahmet, Muhabere Memuru Cemal, Saip, Şefik, Yüzbaşı Şahap, Ahmet, Muhlis, Cemal Beyler, Velid Ebüzziya, Savcı Vehbi, Suat, Bektaşî Hamdi Baba, Topkapulu Bican (Bağcıoğlu), Sandalcılar Kahyası Ali Osman, Hamallar Kahyası Salih Reis, Nakliyecî Himmetzade Hüsni (Himmetoğlu), Ardiyecî Emin, Katip Enver, Motorcu Akşehirli Muzaffer ve Rizeli Mustafa, Hemşinli Mehmet, Abdullah, Trabzonlu Aruzoğlu Mahmud, Pandıkyan, Edip, Sabir, Boşnak Haşim, Hukuk Öğrencisi Saim (Dora), Teğmen Saffet, Komiser Cemil, Musluzade Mahmut, Rizeli Ahmet ve Osman, Gemlikli Hafız İsmail, Trabzonlu Tahsin Kaptanlar, Serkomiser Necati, Komiser Kahraman, Salih, Kemal, Zühdü, İhsan Ethem, Tugrakeş Hakkı Bey.
80	<b>Türkiye Zürra Fırkası</b>	1920, İstanbul	Kurucu ve Yöneticiler: Cevat Rüştü, Şükrü, Yahya Sezai, Abdülaziz Mecdi Bey
81	<b>Türkiye Komünist Fırkası</b>	1920, Ankara	Kurucu ve Yöneticiler: Tevfik Rüştü (Aras), Mahmut Esat (Bozkurt), Mahmut Celal (Bayar), Yunus Nadi (Abaloğlu), Kılıç Ali, Hakkı Behiç (Bayiç), İhsan (Eryavuz), Refik (Koraltan), Eyüp Sabri (Akgöl) ve Süreyya (Yiğit)
82	<b>Türkiye Komünist Partisi (TKP)</b>	10 Eylül 1920	İlk Genel Sekreter: Mustafa Suphi. - "... TKP, 10 Eylül 1920'de kuruldu...." ("Komünist Parti yine kuruldu" Milliyet. 20 Temmuz 2000. s. 17).
83	<b>Tarik-i Salah Cemiyeti</b>	1921, İstanbul	Kurucular: Mehmet Tevfik Baba, Yahya Adnan Paşa, Elif Rifki, Celal Bafrevi, Ahmet Refik, Seyit Yusuf Zafari, Hafız İsmail Hakkı
84	<b>Birinci Grup (Birinci Müdafaa-i Hukuk Grubu)</b>	1921, Ankara	Genel Başkan: Mustafa Kemal Paşa Yöneticiler: Edirne Mebusu Şeref ve Sinop Mebusu Şevket Beyler, Mustafa Necati, Vehbi Rifat, Emin, Kılıç Ali, Zekai (Apaydın) Avni, Muhiddin Baha (Pars), Mazhar, Osman Nuri, Hamdi Bey
85	<b>Şark-i Karib Çerkesleri Temin-i Hukuk Cemiyeti</b>	1921, İzmir	Kurucular: Bağ Talustan, Kavaca Hüseyin, Bazadoğ Sait, Neçoku Hasan, Brau Sait, Berzek Tahir, Bağ Rifat, Ancuk İsa Nuri, Harünürreşit, Maan Ali Hamete Ahmet, Şahap El Hasan, Bağ Kamil, Kampez Yakup, Hafız Sait, Çule Arslan, Bağ Osman, Çule İbrahim, Çiyoz Kazım, Maan Şirin, Açoft Sami, Pasav Reşit, Ancuk Yakup Bey

86	Müstakil Sosyalist Fırkası	1921* 1922, İstanbul	* [Kurthan Fişek, «Parti Kurarım da, Kapatırım da Anam!» Tempo, sayı 4-685, (25-31 Ocak 2001), s. 13.]. Türkiye Sosyalist Fırkası'ndan ayrılmış tramvay işçilerince kurulmuştur.
87	İkinci Grup (İkinci Müdafaa-İ Hukuk Grubu)	1922, Ankara	Yöneticiler: Erzurum Mebusu Hüseyin Avni (Ulaş), Mersin Mebusu Selahattin Köseoğlu
88	Muhafaza-İ Mukaddesat Cemiyeti	1922, Erzurum	Kurucular: Erzurum Mebuslarından Raif ve Yeşilzade Salih Hocalar